

ผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง
ของภรรยาทหารเรือ

เรือเอกหญิง รัชนิกร ทรัพย์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เรือเอกหญิง รัชนิกร ททรัพย์ทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลธิ ท่องวิเชียร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิ ธรรมเจริญ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติ ทองวิเชียร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ พลเรือตรี ธนะกาญจน์ ไคร์ครวญ หัวหน้าสำนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลอาคารที่พักอาศัยส่วนกลางของ ทร. พื้นที่สตึก ที่ได้อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มภรรยาทหารเรือที่พักอาศัยในอาคารที่พักอาศัยส่วนกลางของ ทร. พื้นที่สตึก รวมทั้ง พันจ่าเอกหญิง สายพิน สุชุม และพันจ่าเอก ธวัชณ์ รัศมี ที่กรุณาให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกขณะเก็บข้อมูล และขอบคุณภรรยาทหารเรือทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และให้ความร่วมมือด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านในกองสตินรีเวชกรรม โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นาวาเอกหญิง สุรชาติพย์ มั่งมี หัวหน้าแผนกห้องผ่าตัด สตินรีเวชกรรม อีกทั้งเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอดในการทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ที่รักและเคารพ คณะครู-อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรม ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอัญชลี งามกาละ ที่มีส่วนในการช่วยเหลือผลักดัน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

เรือเอกหญิง รัชนิกร ทรัพย์ทอง

46921480: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การควบคุมตนเอง/ พฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง/ ภรรยาทหารเรือ

วิทยานิพนธ์: ผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองของภรรยาทหารเรือ (THE EFFECT OF SELF-CONTROL ON SELF BREAST EXAMINATION OF THE NAVY OFFICER'S WIVES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวรรณจันทร์ประเสริฐ, ศ.ค., รัชนี สรรเสริญ, D.N.Sc. 140 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองของภรรยาทหารเรือ มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยวิธีการสุ่ม จำนวน 102 ราย เป็นกลุ่มทดลอง 51 ราย และกลุ่มควบคุม 51 ราย โดยให้กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการควบคุมตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการควบคุมตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้เรื่องการตรวจเต้านมด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบประเมินพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง การเก็บข้อมูลมี 2 ครั้ง คือ เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง และเก็บข้อมูลหลังการทดลอง มีระยะเวลาห่างกัน 4 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อควบคุมพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของภรรยาทหารเรือ ก่อนการทดลองแล้ว ภรรยาทหารเรือกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองหลังการทดลองสูงกว่า ภรรยาทหารเรือกลุ่มควบคุมที่ได้รับความรู้เรื่องการตรวจเต้านมด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดการควบคุมตนเองที่ว่า การควบคุมตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้นำแนวคิดการควบคุมตนเองมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการตรวจเต้านมด้วยตนเองให้แก่สตรีกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้สตรีมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถตรวจเต้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง จนติดเป็นนิสัย

46921480: MAJOR: COMMUNITY NURSING; M.N.S. (COMMUNITY NURSING)

KEYWORDS: SELF-CONTROL/ SELF BREAST EXAMINATION/ NAVY OFFICER'S
WIVES

RUCHANEEKRON SUPTONG: THE EFFECT OF SELF-CONTROL ON SELF
BREAST EXAMINATION OF THE NAVY OFFICER'S WIVES. THESIS ADVISORS:
SUWANNA JUNPRASERT, Dr.PH., RACHANEE SUNSERN, D.N.Sc. 140 P. 2007.

The purpose of this study was to evaluate the effect of self-control on self breast examination of the navy officer's wives. The sample consisted of 102 navy officer's wives and divided into 2 equal groups, the experimental and the control group. The experimental group received self-control program and the control group received self breast examination instruction. The pre-test scores of all subjects' behavior of self breast examination were recorded and compared to the post-test scores evaluated four month later in both groups. Data were collected by using questionnaires on self breast examination, and were analyzed using frequency, percentages, mean, standard deviation, and analysis of covariance.

The results indicated that the experimental group had significantly higher scores on self breast examination than the control group ($p < .05$). The results of this study supports concepts of self-control that a self-control program is the developmental behavior of self breast examination of women. The researcher recommends that nurses should use the self-control program to promote self breast examination for the women caring.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
มะเร็งเต้านม.....	12
การตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง.....	20
การควบคุมตนเองเพื่อการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง.....	25
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
รูปแบบการวิจัย.....	45
ประชากร.....	46
กลุ่มตัวอย่าง.....	46
การดำเนินการทดลอง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิจัย.....	62
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	62
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง.....	66
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	77
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	78
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก.....	90
ภาคผนวก ข.....	95
ภาคผนวก ค.....	130
ภาคผนวก ง.....	135
ภาคผนวก จ.....	138
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนอาคาร และทรัพยากรอาหารเรือระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2.....	48
2	จำนวนและร้อยละทรัพยากรอาหารเรือจำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา (N = 102).....	63
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของอายุ และจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของ ทรัพยากรอาหารเรือในระยะก่อนการทดลอง และการทดสอบค่าที่ ระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเอง และกลุ่มควบคุมที่ได้รับความรู้เรื่องการตรวจ เต้านมด้วยตนเอง (N = 102).....	64
4	จำนวนและร้อยละทรัพยากรอาหารเรือจำแนกตาม การตรวจเต้านมด้วยตนเอง ความถี่ ในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และการตรวจเต้านมโดยบุคลากรทางแพทย์หรือ พยาบาล (N = 102).....	65
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองรายข้อ ของกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการควบคุมตนเอง ในระยะก่อนการทดลอง และ หลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน).....	67
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองรายข้อ ของกลุ่มควบคุมที่ได้รับความรู้เรื่องการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ในระยะก่อน การทดลอง และหลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน).....	69
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วย ตนเอง ก่อนและหลังของทรัพยากรอาหารเรือกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการควบคุม ตนเอง และทรัพยากรอาหารเรือกลุ่มควบคุมที่ได้รับความรู้เรื่องการตรวจเต้านมด้วย ตนเอง (N = 102).....	70
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วย ตนเอง หลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวิธีการทดลอง เมื่อมีคะแนน พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม.....	71

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านม ด้วยตนเองของภรรยาทหารเรือ.....	11
2 ทำในการตรวจดูเต้านม.....	22
3 ทำในการคลำเต้านม.....	22
4 ทำในการคลำเต้านมแบบวนเป็นวง แบบแนวขึ้นลง และแบบแนวรูปถั่ว.....	23